

**Streszczenie rozprawy doktorskiej napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr hab.
Zbigniewa Kwiatkowskiego pt. „Postępowanie dowodowe przed sądem odwoławczym w
procesie karnym”**

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest problematyka dotycząca postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym w procesie karnym. Podjęta na jej kanwie analiza koncentruje się wokół licznych nowelizacji Kodeksu postępowania karnego z 1997 r. i stawia w centrum rozważań kwestię związaną z możliwością przeprowadzania postępowania dowodowego co do istoty sprawy przez sąd odwoławczy. Określenie zakresu dopuszczalnego dowodzenia przez sąd drugiej instancji jest o tyle istotne, gdyż pozwala dookreślić charakter obowiązującego modelu postępowania odwoławczego.

Ustawodawca art. 1 pkt 159 lit. a Ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw uchylił § 1 w art. 452 k.p.k. Przepis art. 452 § 1 k.p.k. wyrażał dotychczas zasadę, wedle której sąd odwoławczy nie mógł przeprowadzić postępowania dowodowego co do istoty sprawy. Przedmiotowa zmiana pozostaje zasadnicza dla podjętej w ramach niniejszej dysertacji problematyki i jest odzwierciedlona w hipotezie badawczej ujętej w następującym pytaniu: czy zmiana normatywna polegająca na uchyleniu pierwszej jednostki redakcyjnej art. 452 k.p.k., która przewidywała zakaz przeprowadzania postępowania dowodowego co do istoty sprawy przez sąd odwoławczy wpłynęła na kształt modelu postępowania odwoławczego? Weryfikacja tej hipotezy nastąpiła w drodze zastosowania metody dogmatyczno-prawnej, opierającej się na analizie logiczno-językowej przyjmującej postać wykładni prawa, której zostały poddane przepisy regulujące problematykę postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym w procesie karnym. Ponadto, zastosowano metodę historyczno-opisową celem zobrazowania modelu postępowania odwoławczego obowiązującego na gruncie Kodeksu postępowania karnego z 1928 r., Kodeksu postępowania karnego z 1969 r. oraz Kodeksu postępowania karnego z 1997 r. przedstawionego z perspektywy trzech przedziałów czasowych obowiązywania tego Kodeksu. Rozważania nad modelem postępowania odwoławczego w ujęciu prawnoporównawczym, skoncentrowane wokół problematyki modeli postępowania odwoławczego obowiązujących w niemieckiej, włoskiej, francuskiej procedurze karnej oraz w systemie anglosaskim, opierają się na metodzie komparatystycznej.

Niniejsza dysertacja składa się ze wstępu oraz ośmiu rozdziałów. W ramach wybranych rozdziałów dokonano dalszego podziału, który ma służyć zachowaniu spójności podjętych rozważań nad tytułową problematyką.

Pierwszy rozdział rozprawy doktorskiej definiuje pojęcie „model postępowania odwoławczego” oraz zawiera rozważania na temat poszczególnych jego rodzajów. Przedmiotowa problematyka ma charakter zasadniczy dla wnioskowania o zakresie postępowania dowodowego w ramach kontroli instancyjnej. Wyrażając charakter wprowadzający, koncentruje się na prezentacji cech poszczególnych, klasycznych modeli postępowania odwoławczego, tj. apelacyjnego, rewizyjnego oraz kasacyjnego, pozwalając w ten sposób sfinalizować rozważania nad stanem *de lege lata* oraz prowadząc do konkluzji na temat aktualnie obowiązującego modelu postępowania odwoławczego. Model mieszany, wyróżniony i omówiony jako ostatni w ramach pierwszego rozdziału, stanowi zaś swoiste podsumowanie podjętej problematyki, przedstawiając w ten sposób węzłowy charakter przedmiotowego zagadnienia i różnorodność założeń klasycznych modeli postępowania odwoławczego.

Przedmiotem rozdziału drugiego uczyniono zagadnienie ujęte językowo jako „Model postępowania odwoławczego z perspektywy konstytucyjno-konwencyjnej”. Zasada instancyjności, eksponowana poprzez analizę Konstytucji RP, Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, łączy się ściśle z zagadnieniem, które dotyczy modeli postępowania odwoławczego, stanowiąc ich zasadnicze źródło, stąd też powinna być postrzegana jako element konkretyzujący problematykę postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym w procesie karnym.

Kwestia sformułowania wniosków względem zagadnienia dotyczącego modeli postępowania odwoławczego w ujęciu prawno-porównawczym została podjęta w ramach rozdziału trzeciego, w którym omówiono problematykę postępowania odwoławczego w obcych ustawodawstwach karnoprosesowych (niemieckim, włoskim, francuskim oraz anglosaskim). Przytoczenie wybranych norm prawnych, zaczerpniętych z takich aktów prawnych, jak *Strafprozeßordnung*, *Code de procédure pénale*, *Codice di procedura penale* oraz instytucji charakteryzujących system anglosaski, było ukierunkowane na podkreślenie istoty polskiego modelu postępowania odwoławczego. Ocena dokonana w obrębie regulacji prawnych, występujących na gruncie wybranych ustawodawstw, wpłynęła na możliwość wyodrębnienia podobieństw i różnic pomiędzy polskim modelem postępowania odwoławczego a modelami państw obcych.

Niezbędne okazały się także rozważania nad zagadnieniem odpowiedniego stosowania przepisów postępowania przed sądem pierwszej instancji w postępowaniu odwoławczym, skoncentrowane wokół prawidłowej wykładni art. 458 k.p.k. Rozważania w tym przedmiocie przybrały postać analizy kwestii ogólnych, związanych z prawidłowym odkodowaniem generalnej klauzuli „odpowiedniego stosowania przepisów”, jak również zagadnień natury karnoprosesowej. Łącząc te dwie kwestie uzyskano stosowne wnioski pozwalające określić, jak ogólnie przyjęta interpretacja przedmiotowej klauzuli wpływa na dookreślenie przepisów regulujących postępowanie przed sądem pierwszej instancji, które mogą być zastosowane w postępowaniu odwoławczym, koncentrując się wokół kwestii dowodowych.

W rozdziale piątym zostały podjęte rozważania nad zagadnieniem dotyczącym postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym w procesie karnym z perspektywy zasad procesu karnego. Analiza w tym przedmiocie koncentruje się wokół takich zasad, jak: rzetelnego procesu karnego, prawdy, prawa do obrony, bezpośredniości oraz swobodnej oceny dowodów.

Charakterystyka postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym według przepisów Kodeksu postępowania karnego z 1997 r., przedstawiona w dalszej części dysertacji, tj. na kanwie rozdziału szóstego, obejmuje rozważania nad przedmiotową problematyką uwzględniając stan prawny do momentu wejścia w życie Ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, obowiązujący w okresie od 1 lipca 2015 r. do 15 kwietnia 2016 r. oraz po wejściu w życie Ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Omówienie kształtu postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym w powyżej wyróżnionych przedziałach czasowych przedstawia logiczny porządek, pozwalający na wyodrębnienie aktualnie obowiązującej zasady przeprowadzania postępowania dowodowego co do istoty sprawy przez sąd odwoławczy, przy zastosowaniu metody historycznej w procesie ukierunkowanym na jej wyinterpretowanie.

Orzekanie reformatoryjne na skutek przeprowadzenia dowodów ścisłych przed sądem odwoławczym łączy się z aktualnie obowiązującą zasadą przeprowadzania postępowania dowodowego co do istoty sprawy przez sąd odwoławczy. Z tego powodu w rozdziale siódmym omówiona została problematyka związana z zaprezentowanym zagadnieniem.

Rozważania nad problematyką postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym w procesie karnym, ujęte w rozdziale ósmym, zostały zakończone sformułowaniem wniosków w tym przedmiocie poprzez uwzględnienie stanu *de lege lata* oraz *de lege ferenda*. Zasadniczy

wniosek koncentruje się wokół legislacyjnego ukonstytuowania się zasady, w świetle której sąd odwoławczy przeprowadza aktualnie postępowanie dowodowe w instancji odwoławczej.